

Stockholm 2022-08-19

Yttrande över remiss av motion om att utlysa en visionstävling för Bromma Parkstad och dess märkesbyggnad

Sveriges Arkitekter är fack- och branschorganisationen för alla Sveriges arkitekter, inredningsarkitekter, landskapsarkitekter och planeringsarkitekter. Förbundet har cirka 14.000 medlemmar och ansluter cirka 90 procent av alla yrkesverksamma arkitekter i Sverige.

Sveriges Arkitekter yttrar sig härmed över remissen av motionen om att utlysa en visionstävling för Bromma Parkstad och dess märkesbyggnad.

Sveriges Arkitekter avstår från att lämna synpunkter på frågorna om platsen och infrastrukturplaneringen, utan yttrar oss enbart om fördelarna med arkitekttävlingar, hur de optimeras för bästa möjliga resultat och i vilket skede de bör komma in i processen.

Arkitekttävlingar ger ett bättre resultat

Det finns många fördelar med att anordna arkitekttävlingar. I Sveriges Arkitekters senaste genomgång var cirka 50 procent av Kasper Salin-priserna resultatet av arkitekttävlingar. En arkitekttävling ger ofta ett bättre resultat än en vanlig upphandling. Det är ett bra sätt att uppnå hög kvalitet avseende form, funktion, hållbarhet och genomförbarhet. En tävling optimerar också möjligheterna att få fram lösningar som belyser byggprojektet ur flera synvinklar.

En tävling kräver en engagerad och kompetent beställare och innebär också ett gemensamt lärande, både för arrangör, jury och de tävlande. Enligt tävlingsarrangörerna är de största fördelarna med tävlingar att de "ger en bra grund för fortsatt utveckling" och "skapar tidig dialog i projektet". Det ger också en möjlighet att direktupphandla team som man inte har ramavtal med, t ex utländska team eller mindre, mer oprövade, kontor som uppvisar goda idéer och nytänkande.

Viktigt att arkitekttävlingen är förankrad och genomförs i rätt skede

För att en arkitekttävling ska bli lyckad behöver den vara väl förberedd, ha politiskt stöd, genomföras i rätt fas i planeringsprocessen och bygga på en brett förankrad vision.

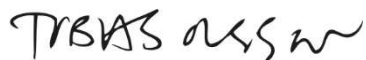
Det visionsarbete som föreslås i detta fall är föredömligt – att ta fram den övergripande visionen tillsammans med Stockholms invånare inför ett programarbete är ett bra sätt att skapa deltagande och få in ny kunskap i planeringsprocessen.

Att däremot samtidigt anordna en arkitekttävling om en märkesbyggnad – utan att den övergripande strukturplanen är framtagen eller lämplig plats anvisad – riskerar dock att skapa onödiga låsningar i den planeringsprocess som sedan följer. För att en märkesbyggnad ska tillföra stadsdelen kvaliteter behöver den ha ett tydligt syfte och programinnehåll som formulerats av en mottagare/brukare samt placeras på en lämplig plats och utformas med hänsyn till omgivande bebyggelse. Märkesbyggnaden kan exempelvis markera en central plats i stadsdelen eller placeras intill en kollektivtrafiknod. En sådan bedömning görs lämpligen i programarbetet för en ny stadsdel.

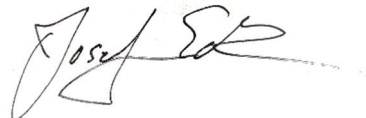
I en projekttävling enligt LOU är också genomförbarheten viktig, det vill säga att vinnande team kan få ett fortsatt uppdrag att ta fram bygghandlingar för den föreslagna byggnaden. Det är därför en bättre arbetsgång att en strukturplan finns på plats innan en tävling om en enskild byggnad utlyses. En bred politisk samsyn är också avgörande för att tävlingen ska resultera i ett verkligt projekt och inte stoppas vid ett majoritetsskifte.

Om den föreslagna tävlingen för den nya märkesbyggnaden i stället bygger på den vision och den strukturplan som tas fram i programarbetet så kan en tävling vara ett mycket bra sätt att uppnå hög arkitektonisk kvalitet. Tävlingen anordnas i så fall efter avslutat programarbete och utgör underlaget till den detaljplan som tas fram.

Det är också möjligt, och ur vårt perspektiv bättre, att anordna en tävling om strukturplanen för att få hjälp med att lyfta in goda idéer i programarbetet. Genom att efterlysa team med bred kompetens kan en tävling om en strukturplan verkligen resultera i förslag som ligger i framkant avseende hållbarhet, mobilitet och stadsutveckling. Syftet med tävlingen blir att få en bred genomlysning av platsen och att hitta ett kompetent team som kan arbeta vidare med olika underlag till programarbetet. I ett senare skede kan en tävling om ny märkesbyggnad ta vid.

Tobias Olsson
Förbundsdirektör
Sveriges Arkitekter

Josef Eder
Ordförande Stockholms Arkitektförening
Sverige Arkitekter